

Informatienota voor de raad

Nummer: 66

Portefeuille: A. Elzakalai & J. Schoone
Programma: Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening, stedelijke vernieuwing & Duurzaamheid
Taakveld: 8.3 Wonen en bouwen

Datum 25 januari 2022

Onderwerp: Intentieovereenkomst Klimaatbestendige Nieuwbouw

DE RAAD NEEMT KENNIS VAN:

De intentieovereenkomst Klimaatbestendige Nieuwbouw.

INLEIDING

Klimaatverandering is een realiteit. Het wordt warmer, droger, natter en er is een kans op overstromingen vanuit de zee of de rivieren. In het huidige raadsprogramma is al opgenomen dat Lelystad inzet op een regisserende aanpak, waarbij Lelystad wijken klimaatbestendiger wil maken door hier expliciet aandacht aan te geven bij grootschalig beheer en onderhoud van de bestaande stad, maar ook bij de ontwikkeling van nieuwe wijken. Lelystad, als Hoofdstad van de Nieuwe Natuur, heeft zeer strategische kaarten in handen om op het gebied van klimaatadaptatie een koploper te worden. Toch is ook voor Lelystad het klimaatbestendig maken van deze nieuwbouw een complexe opgave.

Lelystad heeft met Almere, het Waterschap Zuiderzeeland en de Provincie Flevoland in MRA verband samengewerkt om gedeelde uitgangspunten voor klimaatbestendige nieuwbouw op te stellen. De MRA wil een internationaal concurrerende regio zijn en blijven, met een aantrekkelijke leefomgeving waarin veilig gewoond, gewerkt en gerecreëerd kan worden. En waar investeringen niet door water worden overspoeld. Afgelopen zomers is maar weer eens gebleken dat extreme weersituaties zich niet beperken tot alleen wateroverlast, zoals recentelijk in Limburg en Duitsland. De afgelopen lentes en zomers kenmerkten zich door langdurige periodes van droogte en extreme hitte.

Op 5 maart 2020 heeft het platform Ruimte van de MRA opdracht gegeven om een intentieovereenkomst Klimaatbestendige nieuwbouw samen met individuele organisaties en gebiedspartners uit te werken. Het afgelopen jaar is samen met gebiedspartijen toegewerkt naar gezamenlijke afspraken, zodat toekomstbestendige en klimaatrobuuste nieuwbouw normaal wordt in de Metropoolregio Amsterdam en de Provincie Noord-Holland.

Op 25 januari 2022 heeft het college besloten de intentieovereenkomst klimaatbestendige nieuwbouw namens de gemeente Lelystad te ondertekenen.

KERNBOODSCHAP

We willen dat onze inwoners veilig en aantrekkelijk kunnen wonen. Wat we nu bouwen krijgt gedurende de levensduur te maken met een ander klimaat. In opdracht van het programma 'MRA Klimaatbestendig Maken' is de intentieovereenkomst 'Klimaatbestendige nieuwbouw' opgesteld. Deze bestaat uit algemene en randvoorwaardelijke afspraken over hoe aanpassingen aan het veranderende klimaat meegenomen worden bij nieuwbouw. Voor wateroverlast, droogte, hitte, het beperken van overstromingsrisico's en natuurinclusiviteit zijn uitgangspunten en specifieke ondergrenzen gezamenlijk opgesteld. Deze handvatten creëren een gelijk speelveld tussen de verschillende overheden en marktpartijen. Hierbij is het creëren van gedeeld eigenaarschap een randvoorwaarde om het te laten slagen.

De afspraken die we maken met het ondertekenen van deze intentieovereenkomst doen recht aan de klimaatopgave, houden rekening met de verstedelijkingsopgave, houden rekening met de boven- en ondergrondse ruimte en hebben reële bekostigingsmogelijkheden. Daarnaast kunnen deze afspraken rekenen op draagvlak ook buiten de groep van ondertekenaars, bieden de afspraken handelingsperspectief, zijn ze aanpasbaar en houden ze rekening met de gebiedspartners en eindgebruikers.

Met het ondertekenen van de intentieovereenkomst streven we de volgende uitgangspunten na voor klimaatbestendige nieuwbouw (zie ook bijlage 1):

- a) Hevige neerslag (1/100 jaar, klimaat 2050: 70 mm in één uur) zorgt niet voor schade in en aan gebouwen, infrastructuur en voorzieningen. Bij hevige neerslag (1/250 jaar, klimaat 2050: 90 mm in één uur) blijven vitale en kwetsbare infrastructuur en voorzieningen functioneren en bereikbaar en treedt er geen schade op aan bebouwing en voorzieningen.
- b) Bij langdurige droogte (potentieel maximaal neerslagtekort 300mm, eens per 10 jaar) wordt schade aan bebouwing, wegen, groen en vitale en kwetsbare functies voorkomen.
- c) Tijdens hitte biedt de gebouwde omgeving een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving.
- d) Afhankelijk van de plaatselijke overstromingskansen en optredende waterdiepte wordt ingezet op het voorkomen van schade, het beperken van schade of het voorkomen van slachtoffers. Voor vitale en kwetsbare functies gelden aanvullende eisen. Welke eisen van toepassing zijn op het plangebied is dus afhankelijk van de overstromingskansen en -diepte. Wat de overstromingskansen per waterdiepte is, is te vinden in de Klimaat-effectatlas.
- e) Groenblauwe structuren en de gebiedseigen biodiversiteit worden versterkt via het leidende principe in het toepassen van klimaatadaptieve maatregelen dat ecologische oplossingen altijd de voorkeur hebben boven 'puur technische' oplossingen ('groen, tenzij...').

Voorbeelden van maatregelen die we in de praktijk zullen nemen om aan deze uitgangspunten te voldoen, zijn maatregelen die nu grotendeels al regulier onderdeel zijn van onze ruimtelijke inrichting. Te denken valt aan de aanleg van wadi's, groene daken en groene gevels, het gebruik van lichte kleur steen voor gebouwen en bestrating, waterelementen op pleinen en de aanplant van groen vlakken met bomen en vaste planten.

Deze intentieovereenkomst helpt ons, onze positie als Hoofdstad van de Nieuw Natuur verder vorm te geven en sluit aan op het Koersdocument waarin wij de ambitie beschrijven 'koploper te willen zijn op het gebied van natuur, biodiversiteit en klimaat adaptatie.

Landelijk zijn de meeste afspraken vastgelegd in het Delta Plan Ruimtelijke Adaptatie uit 2018, dat de VNG namens de gemeente heeft ondertekend.

Het nu voorliggend document is het resultaat van een intensief samenwerkingstraject. Dit betekent dat er compromissen zijn gesloten en gezocht is naar gemene delers. Er is consensus over de inhoud van de afspraken.

VERVOLG

Vaak gaan de kosten voor de baten uit. In een parallel onderzoek (Arcadis, als bijlage bij dit voorstel) zijn de meerkosten voor klimaatadaptatieve maatregelen in beeld gebracht. Met deze voorinvesteringen worden nieuw te ontwikkelen gebieden klimaatrobuust ontworpen en gebouwd. De komende periode wordt verkend welk gevolg dat heeft voor de grondexploitaties en de betaalbaarheid van woningen, waarbij rekening wordt gehouden met de evenredige verdeling van de kosten, zowel voor gebruiker als eigenaar. Het grote voordeel van investeren aan de voorkant is dat de kans afneemt dat bij extreem weer hinder ontstaat en schade tot grote kosten leidt. Hierbij geldt voorkomen is beter dan genezen. Naast het voorkomen van overlast kan een klimaatadaptatieve inrichting bijvoorbeeld ook tot waardevermeerdering van panden leiden, ruimte bieden aan recreatie en heeft de vergroening van de stad een positief effect op de volksgezondheid.

De afspraken uit deze intentieovereenkomst zullen als input meegenomen worden bij het opstellen van onze Lokale Adaptatie Strategie waar Lelystad op dit moment aan werkt.

BIJLAGEN

- Basisveiligheidsniveau Klimaatbestendige nieuwbouw
- Afspraken Intentieovereenkomst Klimaatbestendige nieuwbouw
- Bestuurlijke samenvatting kosten en bekostiging
- Eenzijdige Intentieverklaring Klimaatbestendige nieuwbouw MRA
- Lijst uitgenodigde partijen